

ΚΑΤΕΛΙΠΕ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΝ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΓράφει ὁ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΤΣΙΑΝΟΣ

I

Δέξθ εἶναι καθόλου γνωστό ἓνα γεγονός ἐντυπωσιακό, σημαδιακό, ἱστορικό θάλεγα. Ὅτι μιᾶ Χαλκιδικιώτισσα ἔλαμψε σάν φωτεινὸ ἀστὲρι καὶ μεσουράνησε στὸ κοινωνικό στερέωμα τῆς Ἀθήνας στὶς ἀρχές ὡς τὰ μέσα τοῦ 19οῦ αἰῶνα.

Πρόκειται γιὰ τὴν Τριανταφυλλιᾶ Παπακυρίτση χήρα Ἰωάννου Παυλίδου, σύζυγο τοῦ Δημητρίου Κριεζῆ

II

Ἡ Τριανταφυλλιᾶ, γέννημα τοῦ Πολυγύρου, κατὰγονταν ἐκ μητρὸς ἀπὸ τὴν Ἀρναῖα, συγγενικὴς τῆς δὲ οἰκογένειας στὸν Πολύγυρο ἦταν: τῆς Τριανταφυλλιᾶς Γεωργάκη, Αἰκατερίνης Παπαστάμου, Ἀδριανῆς Μαρῆτη, Μαρικῶς Παπακυρίτση, Μιχαήλ Συκιλωτῆ καὶ Χάιδως Γαλανοῦ. Ἀπὸ τὴν μητέρα τῆς πάλι εἶχε συγγενεὺς στὴν Διαργινοβητὴν τωρινὴ Ἀρναῖα—τὶς οἰκογένειες τοῦ Κυριαζῆ Μαυρουδῆ, τοῦ Παντελῆ Γεωργίου καὶ τῆς Χάιδως Ἰωάννου.

Παντρεθεταὶ ἡ Τριανταφυλλιᾶ τὸν Ἰωάννην Παυλίδην πλοῦσιον ἔμπορον, ἀπὸ τὸν Πολύγυρο καὶ δίδει σ' αὐτὸν σάν προῖκα πολλὰ κτήματα, ποὺ ἀργότερα ὅμως κατασχέθησαν ἀπὸ τὸ Τουρκικὸ Δημόσιον—ὅταν κατέφυγε στὴν Ἑλλάδα καὶ ἀπέκτησε τὴν ἑλληνικὴν ὑπηκοότητα—πουλήθησαν σὲ πλειστηριασμό καὶ ἀγοράσθησαν ἀπὸ Πολυγυρινοὺς.

Λίγο ἀργότερα, μετὰ τὸν γάμο, τὸ πλοῦσιον ἀνδρόγυνο φεύγει ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη ὅπου ζοῦσε, ἐγκαθίσταται στὴν Ἀθήνα, τὴν πρωτεύουσα τῆς Ἐλευθέρης Ἑλλάδας, χωρὶς ὅμως νὰ κλεῖσει καὶ τὸ σπῆτι τοῦ στῆ Θεσσαλονίκη.

Μπαίνει ἀμέσως στὸν κύκλο τῆς ἀνώτερης κοινωνίας τῶν Ἀθηναίων ποὺ τὴν ἐλάμπρυναν μορφές καθαγιασμένες ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ 21 ἢ ἀπόγονοί τους.

Ἡ Τριανταφυλλιᾶ Παυλίδη ὑψηλῆ, ἐπιβλητικῆ, μὲ λιγερὴ κορμοστασιᾶ καθὼς ἦταν, κυριάρχησε ἀμέσως στοὺς κύκλους τῆς τότε ἀριστοκρατίας τῶν Ἀθηναίων. Ντυμένη πάντα περφόρμα—εἶτε φοροῦσε τὰ "εὐρωπαϊκὰ, εἶτε τὶς ντόπιες ἐνδυμασίες—φάνταζε πρώτη καὶ καλλίτερη στὶς ἀνακτορικὲς δεξιώσεις, τόσο ἐπὶ Ὀθωνοῦ ὅσο καὶ ἐπὶ Γεωργίου τοῦ Αἰου.

Καὶ φάνταζε τόσο πολὺ ὥστε λέγεται ὅτι ἡ βασίλισσα Ἀμαλία τὴν ζήλευε γιὰ τὴν ὄρατα τῆς ἐμφάνισις, τὶς πολυτελεῖς ἀμ-

φιέσεις της και πρό παντός για τὰ κοσμήματά της.

Σέ μιὰ από τίσ δεξιώσεις αυτές γνώρισε και τόν ναύαρχο Δημήτριο Κριεζή που τόν όποιο άργότερα-μδλις απέθανε ό Παυλίδης-τόν παντρεύεται, αντίθετα πρός τήν επιθυμία του μακαρίτη που έμφράζεται ρητά στη διαθήκη του "νά παραμείνη έν χηρεία".

Ποιος ήταν αυτός ό Δημήτριος Κριεζής; Γόνος τής έπιφανούς ύδρακικής οίκογενείας τής όποιας πολλά μέλη διακρίθηκαν και στούς έπαναστατικούς άγώνας του '21 και μετέπειτα. Γιός του ναύαρχου 'Αντωνίου Κριεζή, ήρωα του άγώνα τής Παλιγγενεσίας και πρωθυπουργού, πολλά χρόνια έπέ "Οθωνος. Καί ό Ύδιος ό Δημήτριος Κριεζής έγινε ύποναύαρχος άρχηγός τής μοίρας θωρηκτών και έχρημάτισε και ύπασπιστής του Γεωργίου του Δου.

Δέν άντέχω έδω στόν πειρασμό, σκιαγραφώντας τό πορτραίτο τής περιφημής αύτης Τριανταφυλλιώς νά μή προσθέσω και τήν πινελιά αύτη.

"Όταν ή Τριανταφυλλιά ήταν στίς δόξες της, σπούδαζαν στην 'Αθήνα, δυό και μοναδικοί φοιτητές από τήν Χαλκιδική. 'Ο 'Ιωάννης Τραγανός από τόν Πολύγυρο, φιλολογία και ό Δ. Πετρότσης από τά Βραστά, δδοντριάτικη.

Τό κοσμικό πλουσιόσυτο τής Τριανταφυλλιώς ήταν πάντα άνοιχτό για τά δυό πατριωτικά της. Τα δεχότανε ή Ύδία, τά περιποιόταν, τά "φέλευε" και όχι λίγες φορές, μέ διακριτικό και εδγενή τρόπο, ένέσχυε τό φτωχικό τους φοιτητικό βαλάντιο. 'Ο βραστακιανός μάλλιστα, που τόν διέκρινε έκανότητα άφηγηματική και είχε πηγαίο χιούμορ και θυμοσοφία, ήταν ταπεινά προσκεκλημένος στά γεύματα και στούς δεξιώσεις τής Τριανταφυλλιώς. Καί τότε ό "πατριώτης της ό παραβυθώς", όπως τόν άποκαλοόσε ή Τριανταφυλλιά, άρχισε νά διηγείται άναμνήσεις από τό χωριό του, περιπέτειες πραγματικές και φανταστικές, άνεκδοτα και αίχμαλώτιζε μέ τήν γοητεία του τό έπιροατήριό του (ι).

γ

Στά 1882 ή άραία Τριανταφυλλιά, ύποκύπτει στη κοινή μοίρα τών άνθρώπων και πεθαίνει.

Προηγούμενος όμως, και συγκεκριμένα στίς 30 'Ιανουαρίου του 1868, ή "Τριανταφυλλιά πρώην 'Ιωάννου Παυλίδου, νύν δέ Δημήτριου, Κριεζή" συντάσσει τήν μέ άριθμό 128/1868 Διαθήκη της (2) στό σπίτι της στην δδδ Προαστείου, στην σημερινή 'Εμμανουήλ Μπενάκη.

Μέ τήν "τελευταίαν αύτην βούλησίν της" έδρσει τό "κληροδότημα Τριανταφυλλιώς και 'Ιωάννου Παυλίδου", σπούδατο έντός τής ήθελικην πλευράν έλλά και από τήν ύλιικήν.

* Η περιουσία της Τριανταφυλλιᾶς ἦταν, σημαντική καὶ ἀπετε-
λεῖτο ἀπὸ ἀκίνητα καὶ κίνητὰ (τιμαφλή, Ἐπιπλα κ.λ.π.). Τμῆμα
της ἦταν ἐπενδυμένο σὲ μετοχές της Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ σὲ
ὁμολογίες τῶν Ἐθνικῶν Δανείων.

Μὲ τὴν διαθήκην της αὐτῆς ἡ Τριανταφυλλιᾶ Παυλίδου-Κριεζή
α) ἐκληροδότησε 25.000 χρυσῆς δραχμῆς στὸ Πανεπιστήμιο τῶν Ἀ-
θηνῶν β) ἔφησε πλούσιες δωρεῆς σὲ ὅλα τὰ φιλανθρωπικὰ καταστή-
ματα τῶν Ἀθηνῶν, στὸ φτωχοκομεῖο Θεσσαλονίκης καὶ στοὺς φυλα-
κισμένους τῆς Θεσ/νίκης καὶ ἀπὸ ἑκατὸ δραχμῆς στὸ ἑσσυγενικῆς
της οἰκογένειες ποὺ ἀναφέραμε πρὸ πάνω γ) στὸ κληροδότημα
Τριανταφυλλιᾶς καὶ Ἰωάννου Παυλίδου, ὄρισε ὅτι μὲ τμῆμα τῆς
περιουσίας της-ποὺ ἡ ἑξέλιξ του ἀναλογεῖται σὲ 35.000 χρυσῆς δρα-
χμῆς-νὰ σπουδάζουν ὑπὸτροφοὶ Μακεδόνες καὶ κατὰ προτίμησιν συγ-
γενεῖς της, ἐὰν "εἶχον τὰ προσόντα καλοῦ σπουδαστοῦ", δ) ὄρισε
ἐπίσης νὰ κατατεθοῦν στὴν Ἐθνικὴ Τράπεζα (30.000) χρυσῆς δρα-
χμῆς γιὰ νὰ μισθοδοτοῦνται ἀπὸ τοὺς τοκοὺς ἕνας δασκάλος καὶ
μὴ δασκάλα στὸν Πολύγυρο.

II

* Αναρωτιέμαι: τί νὰ ἔγινε τὸ κληροδότημα αὐτό; Ἐξανειμ-
σθηκε καὶ ἡ περιουσία αὐτῆς;

Καταχωνιάσθηκε καὶ ποῦ;